

Gomendioak

Klimari buruzko Bilboko Herritarren Batzarra

2025eko uztaila

Azken gomendioak

Dokumentu honek Bilboko Klimari buruzko Herritarren Batzarrak egindako gomendioak aurkezten ditu, Bilboko Udalaren mandatuaren galderari erantzuteko garatutakoak: **Nola egokitu behar dugu Bilbon klima-aldaketara eta nola murriztu klima-aldaketak herritarren osasunean duen eragina?**

Gomendio hauek zozketa bidez aukeratutako herritar talde baten 6 lan-saio bateratuko deliberazio-prozesu baten emaitza dira. Azken gomendioen edukia batzarkideek idatzi dute beren hitzekin.

Azken gomendioak dira gutxienezko % 75eko babesak lortu dutenak saioetan egindako gomendio bakoitzaren irakurketan eta bozketan. Gomendio bakoitzaren erredakzioan bozketan lortutako babesaren ehunekoa adierazten da.

1. Trantsizio energetikoko barrutiko bulegoak sortzea, herritarrei laguntzei eta politikei buruzko informazioa eta aholkularitza emateko

Justifikazioa

Informazioa, tramiteak eta baliabideen ezarpena bultzatzeko beharra, baita horien segimendua ere, klima-aldaketara egokitzen laguntzeko (aurrekontuak, diru-laguntzak, energia-eraginkortasuna, birnaturalizazioa).

Deskribapena

Trantsizio energetikorako bulegoak sortzea, iraunkorrak izango direnak, Bilboko barrutietako Barruti-bulegoak erabiliz. Barrutirako eta udalerrirako laguntzei eta ekimenei buruzko informazioa ematea, eta herritarrei babesa ematea administrazio-kudeaketak erraztu eta hauetan laguntza emateko.

- Langileak.

Lantalde iraunkor eta diziplina anitzekoa, arlo ezberdinetan trebatuta dagoena: auzoari buruzko ezagutza sakona, irtenbideei buruzko ezagutza teknikoa, laguntzei buruzko ezagutza eta elkarte-mugimenduari buruzko ezagutza duena. Funtzionarioen lan-poltsaren bidez edo kontzesio baten bidez kanpo-kontratatzuz, auzoko elkarte-munduko pertsonak sartzea edo irabazi-asmorik gabeko erakunde bati esleitzea.

- Arreta.

Aurrez aurreko arreta ordutegia: goizez eta arratsaldez 10'00 -14'00 eta 17'00-20'00. Aldez aurreko hitzordua, adinekoentzako ordutegi zehatza egokituz, leihatilako zuzeneko arreta ordutegi presentzialean, telefono bidezkoa ordutegi irekian joan ezin direnentzat eta online.

Barrutiak ezagutu dezan iragartzea, bizilagunei buzoneatzea informazioa, lekua, ordutegia eta egin daitezkeen gestioak azalduz. Baita Udalaren webgunean eta Udalaren aldizkarian ere. Garrantzitsua da bulegoak jorratzen dituen gaien berri ematea, horiek zehaztea eta xehetasunak azaltzea.

Bulegoa irekitzen denean, honela zabalduko da:

1. Postontzietan banaketa orokorra
2. Auzoko elkarrekin bilera egitea proiektua aurkezteko
3. Auzoko elkarrekin elkarlanean, herritarrentzako aurkezpen presentzial informatiboak egitea. Aurkezpenaren hizkuntza testuinguru sozialera egokituko da: frantsesa, arabiera, ingelesa, portugaleria, errumaniera, etab.

- Justizia soziala
Gaztelaniatik eta euskaratik haratago dauden hizkuntzen erabilerari arreta berezia jartzea, itzulpen-tresnekin (pertsonalak edo teknikoak). Aurretiazko hitzorduan laguntza eskatzeko aukerarekin.

Zailtasunak dituzten pertsonen eta talde zaurgarriei gizarte-laguntza ematea.

Adineko pertsonentzako arreta berezia.

Barruti bakoitzaren beharra kontuan hartuta.
Neurriak berehala ezartzea errazten du.
Barrutika eginez.

Nori dago bideratuta

Herritar guztiei.

Inplikaturako eragileak

Bilboko Udala.

Zerbait gehiago

-

%78,95 babesa jaso du Batzarraren bozketan

2. Eraikinen energia-eraginkortasuna hobetzeko energia berriztagarriak eta laguntza publikoak sustatzea

Justifikazioa

Energia eta ingurumena hobetzeko neurriak beharrezkoak dira klima aldaketari aurre egiteko, baina Bilboko bizilagunok uste dugu EBk ezarritako epeak laburregiak direla eta informazioa eta laguntza publikoak ez direla nahikoak. Horren adibide garbia da BilboEner entitatearen existentzia, orain arte ezagutzen ez genuena eta ez dakigu herritarrek horretarako sarbiderik duten.

Proposamen hau energia aurreztera eta ingurumen-poluzioa murriztera bideratuta dago.

Arazoa: Europako 2024ko abenduko Zuzentaraua betetzeko eskakizuna. Epe oso larrigarriak 2030, 2035, 2040. ZERO igorpena 2050ean.

Deskribapena

Laguntza-sistema publiko bat proposatzen dugu, galdara berriak, estalkiak eta kontsumoa eta energia-eraginkortasuna murrizteko eta ingurumena hobetzeko aplikatu beharreko gainerako neurriak instalatzeko kostuaren parte bat estaliko duena. Halaber, izapideak eta laguntzei eta betekizunei buruzko aurretiko informazio arinago egin behar ditugu. Eta azkenik, aurkezten diren kasu guztietarako aukerak argi eta garbi eskaintzea. Laguntza batzuk ez direla existitzen diote Surbisak eta EEEK.

Energia berriztagarrietarako eta energia-eraginkortasuna hobetzeko laguntza publikoak Bilboko auzo guztien artean ekitatiboki banatzea. Batez ere, baliabide ekonomikoen eta herritarren beharren arabera ematea, egungo errentaren arabera.

Arlo publikoak proposamen eta aplikazio-mekanismoen jarraipen bat egitea beharko genuke, energia- eta ingurumen-eraginkortasuna hobetzeko, bai eta haietara benetan iristen diren herritarrentzat jada sortutako laguntzena ere.

Beharrezkoa izango litzateke, halaber, teknikari espezializatuen informazio ona, egoera eta kasu bakoitzean neurri egokienei buruzko aholkuak eman diezazkiguten.

Gaur egun, energia berriztagarritzat jotzen dira geotermia, fotoboltaikoa eta aerotermia (bero-ponpak). Gure ustez, marea-energia edo beste batzuk kontuan hartu beharko lituzkete.

Nori dago bideratuta

Errenta-mailaren arabera.

Inplikaturako eragileak

Bilboko Udala, Instalatzaileen Elkarteak.
Beste eragile batzuk: EEE, Bilboener, Surbisa, Finka
Administratzaileen Elkargoa.

Zerbait gehiago

Interesgarria iruditzen zaigu aditu batek asanbladan aurkeztutako eraikinak birgaitzeko plan integralaren ideia. Plan horrek galdara, fatxadak, leihoak eta abar barne hartzen ditu, eraikin bakoitzean energia berriztagarri onena nola aplikatu aztertzeko.

%81,58 babesa jaso du Batzarraren bozketan

3. Klima-babeslekuen berri emateko kanpaina

Justifikazioa

Hiritarrek ez dute babesleku klimatiko berri. Proposamen honen gai nagusiari erantzutea, bero-boladek osasunean eragiten dituzten ondorioei aurre egiteko, herritarrei olatu horien eragina murriztuko duten tokiak eskainiz.

“Justizia soziala” bultzatzea, pertsona guztien aukera berdintasuna bermatuz, haien jatorria, generoa, egoera sozioekonomikoa edo beste edozein ezaugarri edozein izanda ere.

Deskribapena

1- BABES KLIMATIKOA. Informazio orokorra eta zehatza

- Definizioa eta ezaugarriak (helburua)
- Bero-boladetan eta bero-boladetan erabiltzea
- Ordu-tegi erabilgarriak
- Seinaleztapena

2- SEINALEZTAPENA

- Informazio- / seinaleztapen-puntuak
- Ibilbideak
- Aplikazioa hobetzea eta bistaratzea
- Web-orriaren publizitatea informazioarekin

3- INFORMAZIOA ESKURATZEA:

- Zer negozio erabili informazio-puntu gisa. Adibidea; Farmaziak
- Informazio-pantailak osasun-zentroetan
- Zer informazio mota?
- Informazioa herritarren behar guztietara egokitzea. Adibidea; adina, ezgaitasuna, kultura...

4) ZERBITZUAK ZABALTZEA:
Ordutegiak zabaltzea beharra dagoen uneetan.

Nori dago bideratuta

Bilboko auzotarren gizarte-talde guztiei zuzendua dago, eta talde bakoitzaren beharretara egokitzen da;

- Adina
- Pertsona ezinduak
- Kultur eta hizkuntz aniztasuna

Inplikaturako eragileak

Bilboko Udala.

Beste eragile batzuk:

- Jubilatuen etxeak
- Ikastetxeak
- Osasun zentroak
- Gizarte-etxeak
- Publizitate-enpresak

Zerbait gehiago

1- Sevilla hiria eredutzat hartzea: (ProMETEO proiektua: <https://prometeosevilla.com/termometro-sistema-piloto-de-alertas/>)

2- Telefono mugikorretako alerta-sistemak:
SMS alertak bero handiko olatuetan.

%81,58 babesa jaso du Batzarraren bozketan

4.

Eraginkortasunari, erosotasunari, justizia sozialari eta klimatikoari dagozkien Irizpideak garatzea, Bilboko auzo guztietan urbanizatzeko eta urbanizazio-proiektuak idazterakoan, eta horretan inplikaturako Udaleko arlo guztien koordinazioa bilatzea

Justifikazioa

Udalak adierazle berriak ezarri ditu, urbanizazioko proiektu pilotuei aplikatu dakizkiekeenak. Adierazle horien eduki zehatza ezagutzen ez badugu ere, guztiontzat nahi ditugun ekitate, justizia sozial eta ongizate klimatikoaren irizpideak beteko dituztelakoan gaude. Torre Urizar urbanizatzeko proiektu pilotua martxan dagoela aipatu digute.

Deskribapena

Klimaren gailurretik udalari eskatzen diogu anbizio handiagoa izan dezala eta Bilboko hainbat zonaldean proiektu pilotu berrietan aurrera egin dezala; horrez gain, iruditzen zaigu egokitasun-printzipioa gainditu behar dela zonaldeko klimarekin lotutako hirigintza-hobekuntzak egiteko orduan, eta hobekuntza horiek auzo guztietan landu behar direla, batez ere hirigintzaren ikuspegitik kaltetuenak izan diren auzoetan. Gainera, hobekuntza-neurriak gauzatu daitezela, bai auzo berrietan edo etorkizunekoetan, bai lehendik daudenetan.

Eskaera horiek egin ahal izateko, uste dugu beharrezkoa dela udal-irizpideak eguneratzea urbanizazio-lanak proiektatzeko garaian, eta arlo guztiek beren adierazleak berrikustea, ingurumenaren eta justizia sozialaren ikuspegitik. Adibidez:

Saneamendua

- Lurraren iragazkortasuna kontuan hartzea.
- Ahal izanez gero, zoladura drainatzaileak lehenestea.
- Balizko uholdeei aurre egiten lagun dezaketen drainatze sistema jasagarriak ezartzea.
- Euri-urak biltzeko eta berrerabiltzeko sistemak sustatzea, zuhaitzak eta lorategiak ureztatzen eta mantentzen laguntzeko.

Lorezaintza

- Lorezaintzan korridore berdeen erabilera zabaltzea zuhaitz hesituen ordeztu.
- Hirian zuhaitz, zuhaixka eta landare kopurua handitzea, aniztasun irizpideak kontuan hartuta.

Hirigintza

- Proiektatu, zerbitzurik gabeko eremuak kontuan hartuta, hiriaren berdegunea handitzeko (lorategiak, zuhaitzak...).

Nori dago bideratuta

Uste dugu neurri horiek Bilboko biztanle guztiei egingo lieketela mesede, eta, bereziki, pertsona zaurgarrienei, hala nola adinekoei, osasun-arazoren bat dutenei eta abarri.

Inplikaturako eragileak

Eskaera hau Udaleko Hirigintza eta Obrak eta Zerbitzuak eta Espazio Publikoa sailei zuzenduta dagoela uste dugu. Etorkizuneko garapen "berdeen" hirigintza-hobekuntzako, garapeneko eta mantentze-lanetako gai guztiak zeharka koordinatuko dituen erakunde bat sortu beharko litzateke, hau egongo ez balitz.

Zerbait gehiago

Herritarrek aukera izatea Udalak gai horiek aplikatzen dituen ala ez jakiteko edo kontrolatzeko.

%76,32 babesa jaso du Batzarraren bozketan

5. Irizpide ekosistemikoak dituzten berdeguneak sustatzea

Justifikazioa

Berdegune eta zuhaitzi falta errealitate bat da Bilbon eta, zehazki, zenbait eremutan. Frogatuta dago berdegune edo arboladun kale gehiago egoteak herritarren osasuna areagotzen duela.

Birlandatzeko eta mantentzeko egungo irizpidea apaingarria da, eta ekosistemikoa izan behar luke. Horrek inausketa, landaketa eta abarren irizpideak aldatzea ekarriko luke. Adibidez: kale batzuetako zuhaitzak martxoan inausi dira, inausketa intentsibo batekin gainera. Hilabete beroak datoz, eta zuhaitzek ez dute itzalik ematen.

Deskribapena

Eremu bakoitzean irismena banaka aztertu behar da. Kale batzuetan zaila da berberdetzea, baina parterre luzeetan landaketak handitu daitezke, baita Rodriguez Ariasen jarritakoak bezalako loreontziak ere. Adituek adierazi digutenez, zuhaitzak alkorkeetan jartzea ez da egokiena haien osasunerako.

Berberdetzearen irizpidea herritarren osasuna hobetzearen ondorio da. Gure ustez, lehentasunezkoa da, eta herritarren zati txiki baten errezeloen gaineratik egon behar du.

Lehendik dauden parkeak lotuko dituzten korridore berdeak egitea:

- Itsasadarreko bazter guztiak korridore berdeak izatea. Adibideak:

- Europako parkea Etxebarria parkearekin
- Zumalakarregi eta Maurice Ravelen bidez
- Ollargan Peñarekin
- Amezola Casilda Iturrizar-ekin (María Díaz de Haro eta La Casilla-ren bitartez)

- Botikazahar Sarriko eta Arangoitirekin.

Berberatzeko orduan, lehentasunen arabera ordena:

- Korridore berde bat egitea
- Parterre jarraitua, landaketa desberdinekin
- Alkorke isolatuak (aurreko irtenbideak aplikatu ezin direnean)
- Loreontziak, bestelako irtenbide berderik aukeratu ezin den kale guztietan.
- Lorategi bertikala

Aurreko puntu guztiak irizpide ekosistemikoekin.

Aukera-irizpidea ez dadila izan ekintza horien abiapuntua.

Berberatzeko garaian, ingurumen-irizpideak erabiltzea:

- Bertako zuhaitzak
- Hainbat espezie
- Kalitatezko landaketak
- Landaretzarekin bat datozen hiri-altzariak (itzala duten eserlekuak egotea beti)

Mantentze-lanak:

- Mantentze-lanen irizpideak aldatzea (inausketak, ureztatzea, etab.) irizpide ekosistemikoak erabiltziz.
- Agian inausketa, landaketa eta abarren irizpideak aldatu behar dira. Badirudi irizpideak ekonomikoak eta logistikoak direla, ingurumen-irizpide batzuen ordez.

Lurzoru iragazkorra handitzea berdeguneen eta zoladura iragazkorren bidez, berdegunerik jarri ezin denean. Ekimen honekin, gainera, euri-ura berriro erabil dezakegu ureztatzeko.

Justizia soziala

Aplikatu 3/30/300 estrategia → 3 zuhaitz zure etxebizitzatik ikusgai, % 30eko azalera berdea zure kalean eta 300 metroko distantzia eremu berde handi batera.

Nori dago bideratuta

Herritar guztiei zuzentzen zaie, diskriminatu gabe. Lurzoru berde gutxien duten auzoetan ezartzen has liteke.

Inplikaturako eragileak

Iraunkortasunarekin, hirigintzarekin eta obra eta zerbitzuekin
zerikusia duten Udaleko arloei.
Bilboko Udala eta udaleko lorezaintza-taldea.

Zerbait gehiago

Bilboko Udala eredu izan dadila bere eraikinetan, honako hauek
aplikatuz:
- Energia-eraginkortasuna hobetu eta poluzioa murrizten duten
landarez egindako eraikinen estalkiak.

%94,74 babesa jaso du Batzarraren bozketan

